

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักที่อยู่เคียงคู่กับประเทศไทยและคนไทยมานานจนประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรมประเทศหนึ่งของโลกประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าเกษตรเพื่อให้ตรงตามความต้องการทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพให้แก่ผู้บริโภคสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป หรือแม้แต่ในเอเชีย อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น จนกระทั่งได้เกิดธุรกิจการเกษตรของคนไทย และการร่วมลงทุนจากต่างชาติขึ้นมามากมาย ผลจากการดำเนินธุรกิจสินค้าเกษตรดังกล่าว ได้ส่งผลถึงผู้เกี่ยวข้องในระบบการเกษตร รวมทั้งเกษตรกรผู้ผลิต ซึ่งอาจเป็นไปในรูปขยายกิจการเกษตร โดยขยายพื้นที่ทำการเกษตร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยการเพิ่มแรงงาน เพิ่มเครื่องทุ่นแรง การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรต่อหน่วยพื้นที่ ซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางการเกษตร หรือผลผลิตทางการเกษตร โดยส่วนรวมเป็นผลมาจากการขยายกิจการหรือพัฒนาการของสิ่งที่มีอยู่แล้วโดยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานในฟาร์มให้สูงขึ้น ซึ่งในการพัฒนาการเกษตรที่กล่าวมานี้ จะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ “สินเชื่อการเกษตร” โดยสินเชื่อการเกษตรเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาทางด้านการเกษตรให้ เป็นไปอย่างรวดเร็วและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค จากการทำเกษตรกรจำเป็นต้องใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตรนี้เอง ทำให้เกิดสถาบันการเงิน เพื่อบริการสินเชื่อเกษตรกรทั้งในภาครัฐบาล และเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือเจ้าหนี้ในหมู่บ้าน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ มักจะมีการคิดอัตราดอกเบี้ย จากการกู้ที่ไม่แน่นอน และมีแนวโน้มที่ค่อนข้างสูงกว่าสถาบันการเงินโดยทั่วไป ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินมีไม่มากนัก บางครั้งไม่ต้องใช้หลักประกันใดๆเพื่อค้ำประกันเงินกู้ ตลอดจนไม่จำกัดวงเงินกู้ ดังนั้นการกู้เงินจากเอกชนจึงได้รับความนิยมจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินในลักษณะเช่นนี้ของเกษตรกรพบว่า ในบางพื้นที่ที่เกษตรกรประสบปัญหาการผลิต อาทิ ภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม การระบาดของโรคแมลง หรือภาวะการณ์ตลาดที่ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมได้ รวมทั้งมีการกู้ยืมเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการผลิตปีต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกษตรกรประสบกับภาวะหนี้สิน

ถิ่นพื้นตัวและมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี รัฐบาลโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ ในเรื่องของการตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตเพื่อชี้ให้เห็นถึง ปัญหาเรื่องสินเชื่อที่เกษตรกรประสบอยู่ จึงได้กำหนดแนวนโยบาย เรื่องการให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ทั่วประเทศโดยให้สมาชิกทุกคนร่วมกันรับผิดชอบในเงินที่กู้ยืมจาก สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและวิธีดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่ง (สมศรี, 2536)

สหกรณ์การเกษตรบ้านโห่งจำกัด ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2508 ในปี พ.ศ. 2523 สหกรณ์ฯ ได้รับเลือกให้เป็นสหกรณ์ดีเด่น ประเภทสหกรณ์การเกษตร ได้รับโล่พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปัจจุบัน ดำเนินงานด้านการเกษตร และ ธุรกิจหลายอย่าง เช่น 1. ธุรกิจด้านสินเชื่อ ซึ่งนับว่าเป็นจุดเด่นที่สุดของ สหกรณ์ฯ 2. ธุรกิจรับฝากเงิน 3. ธุรกิจรวมซื้อ อาทิ จำหน่ายวัสดุการเกษตร, จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง, จำหน่ายน้ำดื่ม และ 4. ธุรกิจการขาย - รับซื้อลำไยอบแห้ง เป็นต้น สามารถทำกำไรสุทธิในแต่ละปีได้ประมาณ 10 ล้านบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ นั้นมาจากการดำเนินงานธุรกิจด้านสินเชื่อ (ธกส.,2543)

สหกรณ์การเกษตรบ้านโห่งจำกัด มีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 3,975 คน แยกเป็น 65 กลุ่มครอบครัว 5 ตำบลเขตในอำเภอบ้านโห่ง เกษตรกรประกอบอาชีพส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ ทำสวนลำไย สวนมะม่วง ปลูกกระเทียม - หอมแดง เลี้ยงสัตว์ และ รับจ้างทั่วไป เป็นต้น

สหกรณ์การเกษตรบ้านโห่งจำกัด ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจด้านสินเชื่อเนื่องจากการชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่ตรงตามกำหนด ตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ (สหกรณ์การเกษตรบ้านโห่งจำกัด , 2544 - 2546) (ตาราง 1)

ตาราง 1 สถานการณ์ด้านสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรบ้านโห่งจำกัด (พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2546)

สถานการณ์	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546
จำนวนสัญญา (สัญญา)	5,460	4,765	4,587
จำนวนเงินทั้งหมด (บาท)	124,791,690.00	118,369,402.00	137,174,425.00
การชำระคืนทั้งหมด (บาท)	118,457,751.00	107,646,497.00	124,553,384.00
ค้างชำระ (บาท)	6,333,939.00	10,722,905.00	12,621,041.00

จากตาราง 1 จะเห็นถึงจำนวนเงินค้ำชำระที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นไปอีก แต่อย่างไรก็ตามสหกรณ์ ฯ ต้องดำเนินงานด้านสินเชื่อต่อไป ซึ่งแนวทางคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ ฯ ต่างหาทางแก้ไขปัญหาการค้ำชำระ เช่น การให้เจ้าหน้าที่ออกตามทวงถามหนี้จากเกษตรกรให้บ่อยครั้งขึ้น หรือในขั้นตอนการพิจารณาเงินกู้นั้นจะเลือกเกษตรกรที่มีประวัติการชำระคืนที่ดีเพื่อให้กู้ในครั้งต่อไปได้ เป็นต้น แต่การแก้ไขปัญหาการค้ำชำระคืนวิธีนี้ยังไม่เห็นผลชัดได้เท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องการชำระคืนสินเชื่อ การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผู้วิจัยจะศึกษาในประเด็นที่ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องต่อการชำระคืนสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะนำมาสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของสหกรณ์การเกษตรบ้านโองจำกัด และเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นข้อมูลได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อ การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านโองจำกัด อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านโองจำกัด เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินสินเชื่อและการชำระเงินสินเชื่อการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) **ตัวแปรตาม** (Dependent Variable)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้สามารถทราบถึงข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและวิธีการให้สินเชื่อต่อหน่วยงานสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สมมุติฐานของการวิจัย

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนสินเชื่อ การเกษตรของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรบ้านไธสง จำกัด

นิยามศัพท์

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้น โดยเกษตรกรมีหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกซึ่งในทีกล่าวนี้นี้ คือ สหกรณ์การเกษตรบ้านไธสงจำกัด

สินเชื่อการเกษตร หมายถึง เงินที่สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร โดยมีสัญญาเงินกู้ที่ทำไว้กับสหกรณ์เป็นหลักฐาน เพื่อนำไปใช้ในการลงทุนทางการเกษตร เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

สินเชื่อในระบบ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากนายทุน ญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีสินทรัพย์เพียงพอที่จะให้กู้ยืมในรูปของตัวเงินได้

สินเชื่อในระบบ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่นสหกรณ์การเกษตร ธกส.(ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นต้น ที่บริการด้านสินเชื่อให้กับเกษตรกรโดยเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ

รูปแบบของหลักประกันสินเชื่อ หมายถึง ลักษณะของการใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน ได้แก่ ที่ดินทั้งของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน หรือ การใช้สมาชิก 2 คน ค้ำประกันเงินกู้

การชำระคืนสินเชื่อการเกษตร หมายถึง การคืนเงินที่ได้กู้ยืมจากสหกรณ์ตามกำหนดเงื่อนไขหรือสัญญาที่ได้ตกลงกับสหกรณ์ ในปีการผลิตที่ 2547 แบ่งออกได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. ชำระคืนหมด หมายถึง สามารถชำระคืนได้หมดทุกสัญญาเงินกู้และทันตามกำหนดเวลา
2. ชำระคืนไม่หมด หมายถึง ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทันตามสัญญาที่กำหนดไว้

วงเงินกู้ หมายถึง ปริมาณจำนวนเงินที่สมาชิกสหกรณ์สามารถกู้ยืมตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด

ขนาดของพื้นที่ หมายถึง เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ วัดได้โดยดูจากเนื้อที่ถือครอง (ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าอื่นทำ)

ปริมาณหนี้สินในระบบ หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมจากแหล่งเงินทุนในระบบ
หนี้สินนอกระบบ หมายถึง การที่สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ นอกระบบ
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์จนถึงปัจจุบัน
ระดับชั้นสมาชิก หมายถึง ระดับชั้นที่สหกรณ์ได้กำหนดเกณฑ์ในการแบ่งสมาชิกออกเป็นระดับที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิก

การรับข่าวสารและความรู้ด้านสินเชื่อ หมายถึง การรับข่าวสารเกี่ยวกับสินเชื่อของสหกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ, วารสารจากสหกรณ์, จากเจ้าหน้าที่, จากการอบรม เป็นต้น

การใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ หมายถึง การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกเช่น ใช้เพื่อการเกษตร, ใช้เพื่อการเกษตรและนอกการเกษตร และใช้นอกการเกษตร

การติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ หมายถึง การติดต่อกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการกู้ยืมสินเชื่อเพื่อการเกษตร

มูลค่าหลักประกันสินเชื่อ หมายถึง มูลค่าจากการประเมินอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน บ้านของที่มีค่าอื่น ๆ ที่สามารถประมาณราคาหรือมูลค่าของสินทรัพย์นั้นได้ ไม่น้อยกว่าวงเงินที่ได้กู้ยืมจากสหกรณ์

ปัญหาการขาดทุนในกิจการฟาร์ม หมายถึง การดำเนินกิจการเกษตรแล้วประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น สภาพของธรรมชาติ การตลาด ความแปรปรวนของราคาสินค้าเกษตรอื่น ๆ ทำให้เกิดผลเสียหายต่อกิจการที่ดำเนินการนั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved